

Ruspolitisk handlingsplan 2016 - 2023

Vedtatt av lokalstyret 12.4.2016

Innhold

Innledning.....	3
Definisjon og avgrensning	4
Hovedmål for ruspolitisk arbeid i Longyearbyen.....	8
Virkemidler	9
Tiltak i planperioden.....	12
Skjenkebestemmelser	14
Rullering av plan	16
Oppfølging av plan.....	16

Innledning

Ruspolitisk handlingsplan for 2016-2023 bygger i utgangspunktet på” Ruspolitisk handlingsplan for Longyearbyen 2004 – 2012”.

Planen er ment som et overordnet og retningsgivende dokument, og inneholder ikke konkrete tiltak overfor enkeltindivider, grupper eller lokalsamfunnet som helhet. Målsettingen med planen er å få et redskap for å videreutvikle det systematiske og langsiktige rusforebyggende arbeidet i Longyearbyen.

Regjeringens målsetting er å” legge opp til en rusmiddelpolitikk som bedre forebygger at rusmiddelproblemer oppstår, og som sikrer en effektiv behandling, god rehabilitering og tilstrekkelig skadereduksjon for personer med rusmiddelproblemer.” (RHR 03-05 – forord)

Sentral rusmiddelpolitikk kan ikke i sin helhet implementeres i en lokal ruspolitisk handlingsplan da tilstanden og forutsetningene i Longyearbyen ikke på alle områder er i overensstemmelse med tilstandene og forutsetningene nasjonalt. Faktorer som gir andre utfordringer enn på fastlandet er f. eks. et annet avgiftsregime, en annen befolkningsstruktur, en samfunnsstørrelse og beliggenhet som gir større oversikt og kontrollmuligheter, en annen organisering av offentlige tjenester, mangel på behandlingstilbud, mv.

Det tas likevel utgangspunkt i den nasjonale rusmiddelpolitikken med de tilpasninger som lokale forhold krever.

Definisjon og avgrensning

Definisjon av begrepet rusmidler

I regjeringens plan defineres rusmidler på følgende måte:

”alle stoffer som gir rus på grunn av sin virkning på hjernen. Disse omfatter alkohol, illegale stoffer (cannabis, amfetamin, heroin osv.), løsemidler og visse legale legemidler (sovemidler, beroligende midler). Felles for alle er at rusen vil være kjennetegnet av oppstemthet, konsentrasjonssvekkelse, hukommelses- og innlæringssvikt, kritikkløshet og endret stemningsleie....”(RHR 03-05 s.10).

Det finnes ikke en klar grense mellom bruk og misbruk av rusmidler. Begrepsbruken vil variere i forhold til type stoff, mengde, kultur, tid, sted og konsekvens. Bruk av samtlige illegale rusmidler blir imidlertid definert som misbruk nettopp fordi det innebærer lovbrudd. I forhold til alkohol, som i utgangspunktet er et lovlig og akseptert rusmiddel, kan det i mange tilfeller være vanskelig å definere en tydelig grense mellom bruk og misbruk. Det som oppfattes som et akseptabelt forbruk uten problemer for en enkeltperson, vil kunne oppleves som et problem av nære omgivelser (f.eks. arbeidsgiver, ektefelle/barn). Hvorvidt en gitt alkoholbruk oppfattes eller vurderes som et problem eller ikke, vil være avhengig av den enkeltes ståsted. Likeledes vil ulike lokalsamfunn kunne ha ulik toleranse for hva som er akseptert rusbruk.

Illegale – legale rusmidler:

Rusmidler omfatter både legale og illegale stoffer. Bruken av illegale stoffer har vært økende, særlig blant ungdom. På nasjonalt plan har dette vært et sentralt område i forhold til rusforebygging. Også i Longyearbyen bør man i et forebyggende perspektiv være oppmerksom på liberaliseringen av de unges tanker og holdninger til bruk av illegale rusmidler, og at slike samfunnstrender også etter hvert vil kunne overføres hit. Sammenlignet med fastlandet, har vi få indikasjoner på at omsetning og bruk av illegale stoffer er noe stort problem i Longyearbyen. Høsten 2011 avdekket Sysselmannen et rusmiljø blant «unge voksne» i Longyearbyen, der en gruppe ble siktet for både bruk og omsetning av i hovedsak cannabis-stoffer.

Forebygging – behandling:

Rusrelaterte behandlingsbehov, ut over det akutt-tilbudet sykehuset gir, er blir dekket i Longyearbyen. I tilfeller der det er behov for behandling, evt. institusjonsopphold og ettervern, blir dette gitt på fastlandet. Det er så langt ikke gitt sentrale føringer som tilsier at slikt behandlingstilbud skal etableres i Longyearbyen.

På bakgrunn av disse avgrensningene, vil denne planen sette hovedfokuset på forebyggende tiltak mot bruk av rusmidler, og da i hovedsak alkohol.

Virkningsfulle strategier for å motvirke uheldig bruk av alkohol - generell informasjon om forskning

Alkohol vil for mange mennesker forbindes med positive opplevelser, samtidig som man erkjenner de problemer som alkoholbruk kan føre til. Alkoholpolitikken må balansere mellom disse to hensynene. Hovedutfordringen er å redusere skadene ved å påvirke når, hvordan og hvor mye alkohol som brukes av hvem.

Det er godt dokumentert at de mest effektive virkemidlene i alkoholpolitikken er tiltak som reduserer tilgjengeligheten og øker prisen, dvs. generelle tiltak som settes inn tidlig på samfunnsnivå. Sammenlignet med andre land, har Norge så langt valgt å føre en forholdsvis restriktiv linje hva gjelder tilgjengelighet og pris. Man har god dokumentasjon på at Norge har hatt et mindre helseproblem relatert til alkoholbruk og alkoholmisbruk enn de aller fleste andre land i Europa.

Det finnes en rekke forskningsresultater som dokumenterer en sammenheng mellom det totale alkoholforbruket i et land og antall alkoholrelaterte skader, ulykker, voldsforbrytelser og selvmord.

Det er et betydelig større antall mennesker med lite/moderat konsum enn personer med et misbrukskonsum. Størstedelen av skadeomfanget (vold, familievold, fyllekjøring, seksuell trakassering og seksuelle overgrep osv.) skjer imidlertid blant dem med lavt/moderat konsum. Forebyggingspotensialet i forhold til det totale skadeomfanget av alkoholbruk er derfor størst blant dem med lavt/moderat konsum. Dette kalles innenfor rusfeltet for 'forebyggingsparadokset'. I et samfunnsperspektiv bør innsatsen altså settes inn mot normalbrukerne og ikke bare rettes mot dem som allerede har utviklet et rusproblem.

Barn og ungdom er mer sårbare enn voksne og har mindre mulighet til å påvirke sin egen livssituasjon. De har derfor et særlig krav på å bli skjermet for negative konsekvenser av eget og andres rusmiddelbruk. Å heve debutalderen for bruk av alkohol og hindre at unge mennesker begynner med narkotika, kan føre til en betydelig reduksjon av rusmiddelproblemene. Forebyggende arbeid blant barn og ungdom er derfor et sentralt område i regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer.

Det er godt dokumentert at arbeid for å utsette de unges drikkestart lengst mulig, både vil føre til færre risiko-/skadesituasjoner og til at færrest mulig utvikler et uheldig rusbruk/ misbruk. Man bør derfor satse bevisst på holdningsskapende, støttende og inkluderende arbeid som påvirker de unge til å utsette alkoholutprøvingen så lenge som mulig.

Nasjonale mål og strategier:

Regjeringens overordnede målsetting er at: "Rusmiddelpolitikken skal bidra til å redusere rusmiddelproblemene. Mål og virkemidler muliggjør en målstyrt politikk til forskjell fra en tilfeldig tiltaksstyrt satsing." (RHR 03-05 s.13). Fra regjeringens handlingsplan refereres i tillegg:

"Strategiske mål for hele rusmiddelpolitikken:

- Forebygge alle typer av rusmiddelmisbruk, med særlig fokus på forebyggende arbeid blant barn og ungdom.
- Bedre tilgangen til effektiv rådgivning, hjelp og behandling for personer med

- rusmiddelproblemer og deres pårørende
- Oppnå en vesentlig reduksjon i forekomsten av rusmiddelrelaterte helseskader og antallet rusmiddelrelaterte dødsfall.

Strategiske mål for alkoholpolitikken spesielt:

- endre skadelige drikkemønster
- redusere ulovlig omsetning av alkohol
- heve debutalderen for alkohol
- øke oppslutningen om alkoholfrie soner, som under graviditet, i trafikken, i samvær med barn og ungdom, i arbeidslivet, og i organisert fritid”.

Sammenhengen mellom bruk av tobakk og alkohol:

I følge RHP 03-05 er det påvist sammenheng mellom bruk av tobakk og alkohol. Regjeringen har høye ambisjoner for det tobakksforebyggende arbeidet, og dette kan få positive effekter for det rusmiddelforebyggende arbeidet.

Levekårsundersøkelsen 2009

I 2009 svarte 28 prosent i Longyearbyen at de drakk alkohol minst to ganger i uken. Dette er det samme som i 2000. I Longyearbyen er det et høyere alkoholkonsum enn på fastlandet, men mens alkoholkonsumet i Longyearbyen ikke har endret seg har det økt på fastlandet. På fastlandet svarte 18 prosent i 2008 at de hadde drukket alkohol minst to ganger i uken, en økning fra 11 prosent i 1998. Både på fastlandet og i Longyearbyen drikker menn oftere enn kvinner. I Longyearbyen hadde 31 prosent av mennene drukket alkohol minst to ganger i uken, mens det samme var tilfelle for 24 prosent av kvinnene. Som på fastlandet øker alkoholkonsumet i Longyearbyen med alder.

Over 70 prosent av de spurte i Longyearbyen i 2009 svarte at de ikke røyker. Dette er en økning fra 63 prosent i 2000. I 2000 var det en noe høyere andel menn enn kvinner som var ikke-røykere. I 2009 er det omtrent like mange menn som kvinner. Selv om tallene er usikre ser det ut til at en høyere andel av dem mellom 16 og 24 år svarer at det hender at de røyker

– 43 prosent sammenlignet med 27 prosent i de eldre aldersgruppene. Blant ungdommene som røyker er det færre som svarer at de røyker daglig enn dem som er eldre. Ungdommen ser med andre ord ut til oftere å være ”av-og-til røykere”. Tallene indikerer også at det er flere med bare grunnskole som er røykere, og at det er en større andel ikke-røykere blant dem som har bakgrunn fra andre land enn Norge. Av de om lag 30 prosent som svarte ja på at de røykte, røyker over 70 prosent daglig. Dette betyr at omtrent en femtedel i Longyearbyen er dagligrøykere. I 2000 røykte 37 prosent daglig.

Utviklingen i røykevanene ser ut til å følge samme mønster som på fastlandet, mens antall røykere er litt lavere i Longyearbyen enn på fastlandet. I en undersøkelse fra fastlandet fra 2008 røykte omtrent 30 prosent daglig eller av og til, en reduksjon på 10 prosentpoeng fra

1998.

I 2009 ble det også spurt om bruk av snus, og omtrent 20 prosent i Longyearbyen svarte at de brukte snus enten daglig eller av og til, en økning på ti prosentpoeng fra 2000. På fastlandet var det i 2008 10 prosent som brukte snus daglig eller av og til. Både i Longyearbyen og på fastlandet er det nesten bare menn som bruker snus, og det er mer vanlig blant ungdom mellom 16 og 24 år enn i de eldre aldersgruppene.

Situasjonen i Longyearbyen

Avgiftsnivået på Svalbard gir langt lavere priser på alkohol og tobakk enn i resten av Norge, en faktor som øker tilgjengeligheten. Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen viser at man har et noe høyere alkoholforbruk enn på fastlandet. Dette stemmer overens med den generelle forskningen om pris og tilgjengelighet.

Generell rusforskning har ikke uten videre samme gyldighet i Longyearbyen som i det norske storsamfunnet. Lavere arbeidsledighet, bedre økonomi både privat og offentlig, en annen befolkningsstruktur (stor andel småbarn og 30-50 åringer og få ungdommer og eldre), liten tilgjengelighet på narkotiske stoffer og stor befolkningsgjennomstrømning, er bl.a. faktorer som vil kunne påvirke alkoholkonsum og problemutvikling annerledes i Longyearbyen enn på fastlandet.

Det finnes i dag ingen dokumentasjon på hvorvidt det prosentvis er mange eller få som utvikler et uheldig alkoholbruk/alkoholmisbruk i Longyearbyen. Uten at det kan sies noe eksakt om omfanget, vil man likevel kunne anta at det også her utvikles rusrelaterte problemer i tråd med de nasjonale forskningsresultatene. Alkoholrelatert problemutvikling vil kunne kartlegges over tid, men stor befolkningsgjennomstrømning vil i noen grad kunne redusere verdien av denne typen kartlegging.

Det antas i utgangspunktet at ungdoms behov for utprøving av rusmidler som en del av tilpasningen til voksenrollen, er like stort i Longyearbyen som på fastlandet. Sett fra et voksent ståsted, anses det som svært fordelaktig at man i Longyearbyen har liten eller ingen tilgang på narkotiske stoffer og at samfunnet i tillegg er lite og derfor lett kan kontrolleres. Det hevdes på den annen side at det trygge småsamfunnet også kan overidylliseres og til en viss grad gjøre voksne lite våkne på ungdoms befatning med lett tilgjengelige rusmidler.

Sett fra ungdommens ståsted, kan et så lite og oversiktlig samfunn oppleves trygt, men også begrensende m.h.t valg av aktiviteter og miljøer. Dersom det skulle utvikles et ungdomsmiljø som i stor grad preges av rusbruk, vil det kunne være vanskelig å finne alternative miljøer for de som måtte ønske det. Ensomhet vil da kunne bli et resultat.

På bakgrunn av generell forskning og kjennskap til lokale forhold, har vi ikke grunn til å tro at alkoholrelaterte problemer er av betydelig mindre omfang i Longyearbyen enn i Norge forøvrig. Det synes derfor naturlig at lokalt hovedmål er overensstemmende med de nasjonale mål og strategier.

Hovedmål for ruspolitisk arbeid i Longyearbyen

Å redusere rusmiddelproblemer

Ruspolitisk handlingsplan for Longyearbyen setter særlig fokus på det rent forebyggende perspektivet, da dette anses som mest fruktbart ut fra lokale forhold. Det er viktig å arbeide for en langsiktig, kontinuerlig og overordnet satsning på det rusforebyggende arbeidet i Longyearbyen, særlig med fokus på barn og unge og deres rusdebut.

Strategi for å nå lokale mål

Det er altså lokalt tatt utgangspunkt i regjeringens mål og strategi, men med de avgrensninger som er nevnt tidligere (mht. illegale stoffer og behandling/ettervern). Det vil i liten grad være aktuelt å tenke seg en behandlingsskjede for mennesker som utvikler et alkoholproblem her i Longyearbyen, da det er utenfor lokalsamfunnets myndighetsområde å gi tilbud om for eksempel et poliklinisk – og/eller innleggende behandlingstilbud. Råd og veiledning til personer med et uttalt rusproblem, vil imidlertid kunne tilbys av for eksempel konsulenten i barne- og familietjenesten i Longyearbyen lokalstyre og helsepersonell ved Longyearbyen sykehus.

Det vi vet i dag er at den viktigste forutsetningen for effektivt forebyggende arbeid, behandling og skadereduksjon, er at arbeidet er godt organisert og at innsatsen er preget av kontinuitet og er lokalt forankret.

Virkemidler

Virkemidler og målgrupper

Når man i det forebyggende arbeidet har valgt å fokusere spesielt på barn og ungdom, kan dette skape en utilsiktet risiko for at tiltak rettet mot voksne (som foreldre/rollemodeller), kan bli oppfattet som mindre viktig. Å være en god rollemodell er fremdeles akseptert som en viktig påvirkningsfaktor.

Longyearbyen lokalstyre har i arbeidet med utformingen av sin skjenkepolitikk søkt å veie de ruspolitiske utfordringene mot behovet for et variert serveringstilbud og rimelige konkurranseforhold i Longyearbyens kafé- og restaurantnæring. Det har vært en målsetting at de skjenkepolitiske rammene som settes skal ha en klar rusforebyggende effekt, og i minst mulig grad bidra til konkurransevridding.

Innføring av tak på antall skjenkebevillinger har vært vurdert, men en har kommet til at dette pr. i dag ikke er et aktuelt virkemiddel. Det antas at det kan være rom for en viss økning i antallet skjenkesteder uten at dette kan sies å komme i konflikt med målsettingene i ruspolitisk handlingsplan. Tak på skjenkebevillinger vil likevel kunne vurderes dersom det oppstår behov for å regulere serveringsnæringen ytterligere.

I et slikt perspektiv bør tiltak settes inn på flere områder. For at slikt arbeid skal ha best mulig effekt, bør tiltak iverksettes både på individ-, gruppe- og samfunnsnivå.

Dette vil omfatte bevisst satsing på tiltak for å:

- lage trygge oppvekstmiljøer for barn og unge
- lage gode alternative tilbud til ungdom som til en viss grad kan konkurrere med alkoholen
- drive bevisstgjørende holdningsskapende arbeid overfor barn, ungdom og foreldre om temaet: alkohol/alkoholens virkning - positive og negative sider
- drive systematisk bevisstgjørende arbeid overfor voksne/foreldre omkring temaet: de voksne som rollemodeller og voksnes rolle som veiledere/kontrollører
- kartlegging av rusmiddelsituasjonen innen utgangen av planperioden

Tradisjonelt deles virkemidlene på rusfeltet inn i forebygging og behandling. På forebyggingssiden er det to innfallsvinkler til reduksjon:

1. Tilbudsreduksjon – tar sikte på tiltak rettet mot produksjon, distribusjon og omsetning av ulike rusmidler.

Når det gjelder produksjon og omsetning finnes det en rekke reguleringer som er gjeldende også for Svalbard. (For eksempel lovverket for omsetning og salg av alkohol, inkludert bestemmelsene om åpningstider ved salg mv.) Flere av disse bestemmelsene er sentrale føringer som ikke kan påvirkes/overstyres lokalt. Lokalstyret er imidlertid gitt myndighet til å påvirke tilbudet gjennom skjenkebestemmelsene innenfor de rammer som er gitt fra sentralt hold. Den mest særegne bestemmelsen som er gjort gjeldene i Longyearbyen er kvotereguleringen. Lokalt kan man i tillegg legge opp til en overordnet strategi for å forhindre ulovlig omsetning/salg av alkohol til mindreårige. En slik strategi vil kreve et utstrakt samarbeid mellom ulike offentlige og private virksomheter.

2. Etterspørselsreduksjon – tar sikte på å påvirke kjøp og bruk av rusmidler.

Det en overordnet strategi å satse på bevisst forebyggende arbeid blant barn og ungdom og deres foreldre for å forhindre en for tidlig bruk av, og en eventuell utvikling til misbruk.

Et godt, fast og kontinuerlig samarbeid mellom foreldre, skole, barnevern, sosialtjeneste, helsevesen og politi vil kunne gjøre det lettere å nå barn og ungdom i risikozonen og forhindre at uheldig utprøving av alkohol foregår.

I Longyearbyen er forholdene såpass små og oversiktlige at det burde være mulig å gå sammen om en bevisst strategi for å hjelpe de unge til å velge bort alkoholen lengst mulig.

Det er imidlertid viktig å være klar over at de unges omgang med alkohol, i tillegg til å være en "overgangsmarkør" fra barn til voksentilværelse, også til en viss grad kan være et speilbilde av det voksne samfunnet. Det vil derfor være en utopi å tro at man i Longyearbyen kan lære alle de unge opp til en livsstil uten alkohol.

For å motvirke høyt alkoholforbruk og forebygge helseskader blant ungdom er ungdomsklubben en sentral arena. Ungdom i Longyearbyen trenger rusfrie arenaer for at de skal utsette alkoholdebuten lengst mulig og begrense inntaket. Tema alkohol og rusmidler diskuteres ofte på klubben. De som arbeider med ungdom tror på dialog og åpenhet og tror samtidig at utveksling av erfaringer og kunnskap kan være et supplement til andre organiserte forebyggende tiltak som gjennomføres andre steder. Klubbarbeiderne fokuserer på å være tydelige voksenmodeller med klare holdninger til blant annet rus og grensesetting. For å forebygge rusbruk blant de unge i Longyearbyen, er det viktig å opprettholde de rusfrie arenaene; ungdomsklubber og selvstyrt ungdomshus, samt andre arena i forbindelse med arrangement i regi av Ung i Longyearbyen. Ungdomsklubben og selvstyrt ungdomshus har som mål å stimulere flest mulig til positivt samvær i et rusfritt miljø. På den måten blir stedene et symbol på ungdomskultur, deltakelse og medbestemmelse.

Delmål for det rusforebyggende arbeidet i Longyearbyen lokalstyre

1. Skadelige drikkemønstre skal ha større fokus.
2. Elever ved Longyearbyen ungdomsskole skal ikke bruke rusmidler.
3. Alkoholkonsumet hos ungdom skal senkes
4. Ungdomsundersøkelser skal gjennomføres for å ha statistikk over faktisk situasjon
5. Det skal hindres bruk av illegale rusmidler

Aktører/ansvarlige for det forebyggende arbeidet

Longyearbyen lokalstyre:

Longyearbyen lokalstyre utformer salgs- og skjenkepolitikken. Det er derfor selvsagt at både politikere og administrasjon i lokalstyre må ha et overordnet ansvar i det forebyggende arbeidet rettet mot barn og ungdom.

Skolen:

Skolen spiller en betydningsfull rolle som arena i det forebyggende arbeidet. Blant annet så kommer man her i kontakt med ungdom i den aktuelle alder og med foreldrene. Forståelsen av at det forebyggende arbeidet bør legges til lavest mulig nivå, gjerne nærmiljøet og iverksettes så tidlig som mulig, er en annen grunn til at skolen har en betydningsfull rolle som forebyggingsarena.

Ungdomsklubb og selvstyrt ungdomshus:

Ungdomsklubb og selvstyrt ungdomshus er viktige arenaer i det forebyggende arbeidet. Her møtes ungdom, og ungdom møter voksne på en uformell arena. Gjennom møte mellom ungdom og ungdomsarbeidere/klubbmedarbeider, kan gode holdninger formidles.

Foreldre:

Foreldre er viktige som oppdragere for sine barn. De fleste foreldre er aktive og engasjerte i egne barns utvikling og valg. Likevel er det slik at foreldre ofte kjenner seg isolerte og usikre i oppdragelsen av egne barn, ikke minst når ungdomstiden nærmer seg. Et samarbeid mellom skole og foreldre vil være helt sentralt i et rusforebyggende arbeid ovenfor barn og unge. Spørsmålet er altså ikke om foreldre er sentrale, men hvordan en på beste måte kan legge til rette for et godt samarbeid mellom skole og foreldre.

Reiselivsnæringa:

Salg av alkohol er en viktig inntektskilde for utestedene i Longyearbyen. Reiselivsnæringen skal, sammen med andre aktører, bidra aktivt i det forebyggende arbeidet rettet mot barn og ungdom.

Frivillige lag og foreninger:

Ved siden av skolen, er det lag og foreninger som har mest kontakt med de unge. Det er derfor viktig at de unge møter bevisste holdninger til bruk av rusmidler også i dette miljøet.

Andre viktige aktører i det forebyggende arbeidet i Longyearbyen vil være bedriftshelsetjeneste og arbeidsgivere. Det er viktig at arbeidsgivere har bevisste holdninger til rus både i og utenfor arbeidstid.

Tiltak i planperioden

Skadelige drikkemønstre skal ha større fokus.

Longyearbyen lokalstyres ansvar

- Skaffe mer kunnskap i forhold til å drive et godt rusforebyggende arbeid i Longyearbyen.
- Gi god informasjon om hvilken hjelp, støtte og veiledningstilbud som finnes for de som har et rusrelatert problem.
- Sørgje for at det tilføres tilstrekkelige ressurser til fungerende tiltak som har som hensikt å forebygge rus blant ungdom.
- Videreføre forebyggende forum med deltakelse fra sysselmannen, sykehuset og Longyearbyen lokalstyre, med særlig fokus på forebyggende tiltak rettet mot barn og unge.

Elever ved Longyearbyen skole skal ikke bruke rusmidler

Skolens ansvar.

- Gi lærere nødvendig kunnskap om rus og rusmisbruk.
- Ha overordnet ansvar for minst ett møte i året for foreldre til elever i ungdomsskolen der rusmidler og forebygging er tema.
- Engasjere elevrådet i det rusforebyggende arbeidet.

Foreldrenes ansvar

- Oppfordre FAU ved skolen til å
  - bidra til et godt fellesskap mellom foreldre
  - bidra til å styrke foreldrenes autoritet og grensesetting
  - bidra til å styrke foreldrenes kompetanse til å snakke med sine barn om bruk av rusmidler
- Foreldrene oppfordres til å delta på arenaer der ungdom møtes.

Alkoholkonsumet hos ungdom skal senkes

Longyearbyen lokalstyres ansvar

- I Longyearbyen skal ungdom mellom 12 og 20 år ha møtesteder der det ikke serveres alkohol. Under større festivaler skal lokalstyret ta initiativ til at det arrangeres alkoholfrie arrangementer for ungdom.
- Longyearbyen lokalstyre skal ha strenge reaksjoner overfor skjenkesteder eller salgssteder dersom det selges eller skjenkes alkohol til mindreårige.
- Longyearbyen lokalstyre skal fortsette det gode samarbeidet med Sysselmannen ved å videreføre tiltak som scooterkvelder for ungdom, kontakt mellom politi og skole og invitere politiet på ungdomskvelder/foreldremøter.

Reiselivsnæringas ansvar

- Salg og skjenking skal foregå i overensstemmelse med lov, forskrift og bevillingsvedtak.
- Bevillingshaver plikter å føre tilsyn med de ansattes utøvelse av salg og skjenking og er selv ansvarlig for at ansatte blir gjort kjent med regelverket og /eller blir gitt nødvendig veiledning.
- Salg, utlevering og skjenking av alkohol må ikke forekomme til personer under hhv 18 og 20 år. Det må heller ikke serveres alkohol til overstadig berusede gjester.

Undersøkelser/statistikk

Ungdomsundersøkelser skal gjennomføres for å ha statistikk over faktisk situasjon. Det skal gjennomføres regelmessige undersøkelser av ungdoms alkohol- og tobakksvaner for å kunne måle hva som skjer i ungdomsmiljøet. Dette skal skje minimum hvert fjerde år.

Gjennomførte tiltak skal rapporteres i årsmeldinga.

Skjenkebestemmelser

Skjenking av alkoholholdig drikk omfattes av forskrift om alkoholordningen for Svalbard kapittel 3. De alminnelige skjenketidene for alkoholholdige drikker er i forskriftenes § 3-3 fastsatt til at skjenking av brennevin kan skje fra kl. 13 til 24, og skjenking av øl/vin fra kl. 08 til 01. Bevilgningsmyndigheten kan generelt eller for det enkelte skjenkested innskrenke eller utvide tiden for skjenking, men likevel med den begrensning at det er forbudt å tillate skjenking av brennevin i tidsrommet kl. 03.00 - 13.00 og øl/vin i tidsrommet kl. 03.00 - 06.00. Tiden for skjenking av brennevin kan heller ikke fastsettes utover den tid det kan skjenkes øl eller vin.

Longyearbyen lokalstyre har fått delegert myndighet til å avgjøre søknader om skjenkebevillinger, avgjøre søknader om tidsbegrensede endringer i eksisterende skjenkebevillinger og søknader om bevilling for enkeltstående anledninger innen Longyearbyen planområde. Longyearbyen lokalstyre er videre gitt myndighet til å gi skjenkebevillinger for 4 år som er valgperioden for lokalstyret. Longyearbyen lokalstyre er også gitt myndighet til å føre tilsyn med at tobakkskadeloven § 12 overholdes i Longyearbyen planområde.

Generelle skjenkebestemmelser:

I Longyearbyen har bevillingsmyndigheten fastsatt alminnelig skjenketid slik:

Brennevin	kl. 13.00 - 24.00
Øl/vin	kl. 11.00 - 01.00

De som søker om utvidet skjenketid skal kunne få dette innenfor følgende tidsrom, og etter en nøye vurdering av stedets beliggenhet og art, samt alkoholpolitiske vurderinger:

Brennevin	kl. 13.00 - 02.00
Øl/vin	kl. 11.00 - 02.00

Uteservering:

For at det skal kunne gis bevilling til skjenking av alkoholholdige drikker på uteservering må området for servering være klart avgrenset og ha egnede uteserveringsfasiliteter. Konkrete krav til uteserveringsfasilitetene vil bli vurdert i det enkelte tilfelle.

Skjenking utendørs skal avsluttes senest kl. 24.00.

Nattklubb:

Skjenkebevilling til nattklubb skal kun gis til skjenkesteder som ikke er etablert i eller i nærheten av boligområder. Med boligområder menes områder som først og fremst skal danne en behagelig ramme for dagliglivet og barn og unges oppvekst.

Skjenketid for nattklubb kan i tillegg til vedtatt skjenkebestemmelse for skjenkestedet utvides fram til kl. 03.00 fredag, lørdag samt dager før helligdager og høytidsdager.

Minibar:

På overnattingssteder kan det gis bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk med lavere alkoholprosent enn 22 volumprosent til overnattingsgjester uten hensyn til de generelle skjenkebestemmelsene.

Bevilling for enkelt anledning

Det kan gis bevilling for enkeltstående anledninger. Bevillingen må knytte seg til en bestemt begivenhet og det må gis særskilt bevilling for hvert enkelt arrangement. Et arrangement kan maksimalt strekke seg over en periode på inntil 6 dager.

Tidsbegrensede endringer i eksisterende skjenkebevillinger

Den fastsatte skjenketiden kan utvides for enkeltstående anledninger, men ikke utover lovens maksimalgrenser.

Bevillingsperiode:

Bevilling kan gis for inntil 4 år. Bevillingsperioden opphører senest 30. juni året etter at nytt lokalstyre har tiltrådt.

Skjenkesteder:

For at et skjenkested skal kunne innvilges skjenkebevilling må stedet ha en tilfredsstillende kvalitet og alle formelle krav i lover og forskrifter for overnattings-, serverings-, og spisesteder skal være oppfylt før bevilling gis.

Når det gjelder utforming av skjenkesteder skal disse ha preg av pub/restaurant/overnattingssted. Steder som har preg av kiosk/gatekjøkken vil normalt ikke få skjenkeløyve.

Skjenkekontroll:

Skjenkesteder kontrolleres så ofte som behovet tilsier, men minst fire ganger årlig. Kontroll skal som minimum utføres på:

- a. Skjenkesteder som praktiserer 18 års aldersgrense.
- b. Skjenkesteder som holder åpent senere enn klokka 01.00.
- c. Skjenkesteder hvor mange unge erfaringsmessig er kunder.

Skjenkekontrollør kan i tillegg føre tilsyn i henhold til tobakkskadelovens § 12.

Skjenking i forbindelse med guidede turopplegg:

Det kan gis bevilling for skjenking av øl/vin og brennevin i forbindelse med guidede turopplegg med bespisning i Longyearbyens nærområde.

Skjenketidene for slike arrangementer følger de generelle bestemmelsene i lokale skjenkebestemmelser ovenfor.

Opprydding utenfor og rundt skjenkested:

Det skal til enhver tid være rent og ryddig utenfor og rundt skjenkestedet. Bevillingshaver skal påse at det foretas opprydding utenfor og rundt skjenkestedet etter stengetid. Manglende opprydding anses som et brudd på vilkårene for skjenkebevillingen.

Skjenking til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler:

Bevillingshaver skal påse at det ikke forekommer overskjenking ved serveringsstedet. Longyearbyen lokalstyre vil følge opp med reaksjoner om dette ikke overholdes. Skjenkestedet er ansvarlig for at den som har blitt skjenket for mye, får rett hjelp.

Krav til vandelsattest og dokumentasjon på at skatter og avgifter er betalt:

Longyearbyen lokalstyre vil legge avgjørende vekt på merknader fra Sysselmannens politiavdeling med hensyn til en persons vandel ved behandlingen av skjenkebevillinger og skjenkebestyrere. Det vil også bli krevd framlagt firmaattest og skatteattest. Søkere som har utestående restanser hos offentlige myndigheter, vil normalt ikke få skjenkebevilling.

Skjenkestedene er ansvarlig for opplæringstiltak som skal sikre ansvarlig skjenking i henhold til lov, forskrift og skjenkebevilling.

Sanksjoner:

Eventuelle sanksjoner ved brudd på vilkårene for skjenkebevilling vil bli vurdert i det enkelte tilfelle. Servering til mindreårige og brudd på skjenkebestemmelsene oppfattes imidlertid

som et alvorlig brudd mot skjenkebestemmelsene, og streng reaksjon, herunder inndragning av bevilling for en avgrenset periode eller resten av bevillingsperioden må påregnes. Streng reaksjon må også påregnes ved gjentatte brudd på skjenkebestemmelsene.

Karenstid:

Longyearbyen lokalstyre har en karenstid på to år før tildeling av ny bevilling til en person/virksomhet dersom vedkommende er bøtelagt/dømt for ulovlig skjenking.

Tilsvarende gjelder også dersom vedkommende har vært ansvarlig for brudd på skjenkebestemmelsene som har medført at skjenkeløyvet er inndratt på permanent basis.

Rullering av plan

Som hovedregel skal planen tas opp til vurdering en gang i hver valgperiode før det tildeles skjenkebevillinger for en ny 4-årsperiode. Planen kan også tas opp til revisjon når andre forhold gjør det påkrevende.

Oppfølging av plan

Longyearbyen lokalstyre har ansvar for å følge opp planen og bistå de aktuelle parter i å gjennomføre de tiltak de er ansvarlige for.

Longyearbyen lokalstyre og organisasjoner/lag skal ta initiativ til samarbeid om rusforebyggende arbeid. Longyearbyen lokalstyre skal samarbeide med andre aktører i lokalmiljøet som arbeider med barn- og ungdom i forbindelse med rusforebyggende arbeid.